मनसा दुःखंधारयन् ॥ इंद्रियाणिनिगृह्य मनस्थदुःखाभिव्यंजकचेष्टारहितानिकृत्वा ॥ आत्मवान् धीरोदात्तः ॥ मनसाऽदुःखं परमसुखं ॥ दुःखलेशेनापिरहितं वन गमनजंधारयन् इंद्रियाणिनिगृह्य ॥ तस्य सुखस्य लोकदृष्ट्या राज्यभंगजदुःखस्यवा यथायथाभिव्यक्तिर्नभवति तथामध्यस्थतयास्थापयित्वा आत्मवान्साक्षात्कृत नित्यनिर्दुःखस्वतत्वइत्यप्यर्थांतरमत्रव्यंग्यंबोध्यं ॥ दुःखमित्यस्यकैकेय्यालोकापवादजमित्यर्थइतिकश्चित् ॥ अप्रियशंसिवान् अप्रियंशंसिष्यन् ॥ क्रमुःआर्षः ॥३५॥

॥ ४५ ॥

धारयन्मनसादुःखमिंद्रियाणिनिगृह्यच॥प्रविवेशात्मवान्वेश्ममातुरप्रियशंसिवान्॥३५॥सर्वोप्यभिजनःश्रीमान्श्रीमतःसत्यवादिनः॥नालक्षयतरामस्यकंचिदाकारमानने ॥ ३६ ॥ उचितंचमहाबाहुर्नजहौहर्षमात्मवान् ॥शारदःसमुदीर्णांशुश्चंद्रस्तेजइवात्मजं॥ ३७॥वाचामधुरयारामःसर्वसंमानयन्जनम्॥ मातुःसमीपंधर्मात्माप्रविवेशमहायशाः॥३८॥तंगुणैःसमतांप्राप्तोभ्राताविपुलविक्रमः॥सौमित्रिरनुवव्राजधारयन्दुःखमात्मजं ॥ ३९ ॥ प्रविश्यवेश्मातिभृशंमुदायुतंसमीक्ष्यतांचार्थविपत्तिमागतां ॥ नचैवरामोव्रजगामविक्रियांसुहृज्जनस्यात्मविपत्तिशंकया॥ ४० ॥इत्यार्षेश्रीरा०वा०आ०अ०एकोनविंशःसर्गः॥ १९॥ ७॥

तस्मिंस्तुपुरुषव्याघ्रेनिष्क्रामतिकृतांजलौ ॥ आर्तशब्दोमहान्जज्ञेस्त्रीणामंतःपुरेतदा॥ १ ॥ कृत्येष्वचोदितःपित्रासर्वस्यांतःपुरस्यच॥ गतिश्चशरणंचासीत्सरामोद्यप्रवत्स्यति॥ २॥ अभिजनोभितोवर्तमानोजनः श्रीमान् रामाभिषेकप्रसंगेनकृतैरलंकरणैःशोभावान् ॥ आकारं विकृताकारं नालक्षयत असत्वादेवेत्यर्थः॥ ३६॥ उचितं सहजसत्वगुणोचितं वनगमनलाभोचितंच ॥ आत्मजं हर्षं आत्मनिशरीरेजातं स्वभावसिद्धंहर्षचिन्ह॥ ३७॥ ३८॥ ॥ ३९ ॥ लोकदृष्ट्या अर्थविपत्तिमर्थभ्रंशं वीक्ष्यापि रामोविक्रियां नजगाम ॥ किंतु सुहृज्जनकौसल्यादशरथादिरूपस्यात्मनां प्राणानां विपत्तिशंकया चिंतां जगामेतिशेषः ॥ ४० ॥इतिरामाभि०श्रीरामीये वा०आ०अ०एकोनविंशःसर्गः ॥ १९ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ तस्मिन्निति ॥ १ ॥ यः पित्राऽचोदितोपि सर्वस्यजनस्यांतःपुरस्यच कृत्येषु प्रवर्ततइतिशेषः ॥ योगतिः प्राप्यस्यवस्तुनः प्राप्तिमार्गः शरणं रक्षणं ॥ २ ॥